

# **Мисвок ва унинг фойдалари**

20:17 / 19.04.2017 14301

Маълумки, оғизни поклашда мисвок ишлатиш суннат амаллардан ҳисобланади.

“Набий (с.а.в.) “Агар умматимга машаққат бўлишини ўйламаганимда, албатта, уларни ҳар намоздан олдин мисвок қилишга амр этар эдим”-деганлар. Аллоҳ расули (с.а.в) умматларига буюрган ҳар бир амал албатта фойда ва ҳикматлардан холи эмас. Ҳозирги илм-фан тараққий этган замонда Қуръон ва Суннатдаги кўплаб мўъжизалар ўз исботини топиб келмоқда. Ислом уммати эса Қуръон ва Суннатдаги буюрилган амалларга ҳеч бир исбот талаб қилмай амал қилиб келмоқдалар.

Набий (с.а.в) умматларига тавсия қилган мисвокнинг айрим фойда ва ҳикматлари борки буни билиш фойдадан холи бўлмайди албатта.

## **ФИҚХИЙ МАНБАЛАР МИСВОК ИШЛАТИШ ҲАҚИДА**

Оғизни мисвок ёрдамида тозалаш жумхур фуқаҳолар наздида суннатdir.

“Фатҳ”, “Имдод ул-фаттоҳ” китобларида айтилишича, мисвок таҳоратгагина хос амаллардан эмас. Чунки, бошқа ҳолатларда ҳам мустаҳаб бўлади: оғизнинг ҳидланганида; уйқудан турганда; намозга қоим бўлишда; Байтуллоҳга киришда; одамлар даврасига боришда; Қуръон қироати олдидан.

“Ҳидоя”нинг бир ҳошиясида эса мисвок ишлатиш ҳамма вақтда мустаҳабдир, дейилган. Унинг мустаҳаблиги таҳорат пайтида таъкидлироқ, яъни суннатdir ёки ҳар намоз олдидан мустаҳабдир.

Мисвок қилишнинг энг ози юқоридан учта, тишининг пастида учта бўлиб, учта сув биландир. “Меъроҷ”да айтилишича, мисвок қилишнинг аниқ адади йўқ, балки, қалби таскин топгунча, бадбўйлик ва тишининг сариғи кетгунча мисвок ишлатади. Ишлатишнинг мустаҳаби шулки, уч сув билан уч марта ишлатади, яъни, комил суннат ҳосил бўлишида тақдир йўқ, қалби ором олгунча ишлатаверади, фақат учтадан оз ишлатиб қўйса, уни учтага тўлдиради.

Мисвок ишлатишда аввал юқори тишлиар ўнг тарафдан бошлайди, сўнг чап тарафини қилади. Кейин эса пастки тишиларнинг ўнги, сўнг чапи қилинади. Бу “Баҳр”да келган. Учта сув дегани ҳар сафар мисвокни ҳўллаб, намлаб олади, деганидир.

“Баҳр” ва “Наҳр” китобларида келтирилишича, мисвокни ушлашдаги суннат шуки, жимжилоқ бармоқни унинг остидан, бош бармоқни ҳам бош тарафидан остидан, қолган бармоқларни эса устидан тутади.

Унинг юмшоқ бўлмоғи ҳам мустаҳаб бўлади. Мисвок эгилувчан ҳўл бўлмаслиги керак. Зоро, у тишининг кирларини (сариқ тошларини) кетказа олмайди. Яна милкларни жароҳатлайдиган ҳолатда қуруқ бўлмаслиги даркор. Демак, мисвокни ишлатадиган боши – ўрни юмшоқ бўлиши лозим, яъни ўта даражада қаттиқ ёки юмшоқ бўлмаслиги керак.

Букмасдан тўғри тутмоқ, жимжилоқ бармоқ йўғонлигига, бир қарич узунликда бўлиши мустаҳабдир. Зоҳири шуки, мисвокнинг узунлиги ишлатишнинг бошланишида бир қарич бўлмоғи керак. Кейинчалик калта бўлиб қолиши зарар қилмайди.

Мисвокни шимиб сўрмайди, чунки, у кўрлик пайдо қилади. Аммо, мисвокни шиммасдан ўз тупугини, сўлагини ютмоқча келсак, “Хулийя”да келишича, Ҳаким ат-Термизий ҳазратлари бундай деган эканлар: “Мисвокни биринчи ишлатишингда тупугингни ютгин. Чунки, у маҳов, песлик ва ўлимдан бошқа барча дардларга фойда беради. Ундан сўнг тупугингни ҳаргиз ютма. Зоро, у васвасани келтириб чиқаради”.

Ишлатиб бўлгандан сўнг мисвок ювиб қўйилади. Бир қаричдан зиёда узун қилинмайди. Уни ётқизиб қўйилмайди, балки, тикка қилиб қўйилади.

Зарарли дарахтдан мисвок қилиш макрух, заҳарлисидан эса мисвок қилиш ҳаром бўлади. Райхон ва анор шохчаларидан мисвок қилишнинг макруҳлигини бир қанча уламолар зикр қилганлар. Энг афзали арок дарахти, сўнг зайдун дарахтидир. Имом ат-Табароний ривоят қилган: “Муборак дарахт бўлмиш зайдундан бўлган мисвок қандай ҳам яхши! У менинг ва мендан олдин ўтган Пайғамбарларнинг мисвогидир”.

Мисвокнинг манфаатларидан баъзиси шуки, у ўлимдан бошқа барча дардларга шифодир. Ўлим олдидан шаҳодат калимасини эслатгувчидир. “Шурунбулолийя”да келтирилган: Мисвок ишлатиш соч-соқолнинг оқаришини кечиктиради, кўз нурини кучайтиради. Энг яхши фойдаси ўлимдан бошқа касалликларга шифо бўлишидир. Мисвок Сирот кўприги

устидан ўтишни тезлатгувчидир.

“Шарҳ ул-Муниййа”да келган: Мисвок оғизни покловчи, Парвардигорнинг розилигини топишга ёрдам берувчи, фаришталарни хурсанд қилувчи, кўзга равшанлик бағишлоғчидир. У ёқимсиз ҳидларни, тишларнинг касалланишини кетказади, тишларни эса оқартиради, милкларни бақувват қилади, таомни ҳазм қилишга ёрдам беради, балғамни кесади, намоз савобини кўпайтиради, Қуръон йўлини тоза қилади, фасоҳатни зиёда қилади, меъдани қувватлантиради, шайтонни ғазаблантиради, яхшиликлар савобини оширади, аччиқни кесади, асаб торларини тинчлантиради, тиш оғриғини босади, оғиз ҳидларини хушбўй этади, жон чиқишини осонлаштиради.

Ибн Қайюм ҳам мисвокнинг қуидаги фойдаларини санаб ўтган:

1. Оғизни хушбўй қилади.
2. Милкни мустаҳкамлайди.
3. Балғамни кўчиради.
4. Кўзни равшан қилади.
5. Тишнинг дарз кетишига йўл қўймайди.
6. Ошқозон фаолиятини яхшилайди.
7. Овозни тиниқлаштиради.
8. Таом ҳазм бўлишига ёрдам беради.
9. Нутқ талаффузини енгиллаштиради.
10. Ибодатга рағбатни кучайтириб, зиқлик каби нохушликлардан асрайди.
11. Уйқуни қочирсада, аммо толиқиши нелигини билдирамай кишини ғайратлантиради.

## **МИСВОК БИЛАН ОҒИЗНИ ПОКЛАШДАГИ ТИББИЙ ДАВОЛАР**

Дарҳақиқат, айрим кишилар оғизларидан нохуш ҳид анқиб туришидан шикоят қилишади. Мутахассислар оғиз бўшлиғининг яллиғланиши, тишларнинг чириши, яхши ўрнатилмаган протезлар, кечаси олинмайдиган сунъий тишлар, милкдан ажралма чиқиши, овқат қолдиқларининг

бурмаларда йиғилиши ҳамда тозаликка эътиборсизлик кабиларни бундай нохушликларга сабаб бўлишини таъкидлашади.

Стоматологик касалликлар кенг тарқалган хасталиклар сирасига киради. Бу касалликларга шифо бўладиган дори-дармонлар, воситаларни зикр қилиш билан бир қаторда мутахассислар бунга энг яхши даво деб мисвокни эътироф қилишади.

Ўн тўрт асрдан буён ўзининг беқиёс аҳамиятини йўқотмай келаётган шифо услуби, шаксиз мисвок қўллашдир. Мисвок ҳозирги кунда дўконларда (айниқса масжидлар ёнларида) сотилаётган арzon ва ҳаммабоп гигиеник воситадир. Ҳаттоқи, ундан олинган маҳсус тиш пастаси ҳам ўта қулайлиги билан ажralиб турди.

Охирги кузатиш ва тадқиқотлар маҳсус дараҳтдан олинадиган мисвок инсон танасида қон қуюлишининг олдини оловчи ва турли микробларни ўлдирувчи хушбўй моддаларга бой беназир восита эканлигини эътироф этаётир. Зеро, кўпчилигимиз учун жуда оддий туюлган ушбу тиш тозалаш воситаси инсон саломатлиги учун зарур бўлган ўттизга яқин табиий моддаларни ўз ичига олганлиги аниқланган.

Мисвокни айниқса покланиш вақтида, овқат қолдиғи сабабли оғиз ҳиди ўзгарганда, узоқ ёки кўп гапиргандан сўнг, уйқудан олдин ва уйғонган маҳал, бирор манзилга кирганда бошқаларни нохуш ҳид билан озорлантирмаслик мақсадида ва аҳли-аёли билан мушоаратдан олдин, таомланишдан кейин қўллашни замонавий тиб олимлари ҳам тавсия этишади.

Бугунги тиббиёт илми мисвокнинг қуидаги фойдаларини эътироф этаётир:

1. Таркибида фтор моддаси бўлган мисвок тишларнинг кариесга йўлиқишининг олдини олади.
2. Хлор моддасига эга бўлганлиги сабабли тишлардаги турли ранг ва доғларни кеткизади.
3. Унинг таркибидаги силикат моддаси тишларни яхшигина оқартиради.
4. Мисвокнинг таркибида тишни чиритувчи бактериялардан ҳимоя қиласидиган моддалар ҳам мавжудлиги аниқланган.

5. Мисвокдаги триметиламин ва дармондорилар милкларнинг ёрилиши ва жароҳатларини тузатишда қўл келади.

6. Энг аҳамиятлиси – папирос ва нос чекишга одатланганларни шу бад одатдан қутқазишида мисвок ўта самарали услубдир. Кўплаб шифокорлар талайгина кашандаларнинг мисвокни мунтазам тарзда қўллашга одатланганликларидан сўнг чекишга нисбатан рағбатнинг ўз-ўзидан астасекинлик билан йўқолиб кетганлигини амалда кузатишган.

Мисрда ўtkazилган тадқиқотлар шуни кўрсатди, мисвок ишлатиш нафақат тиш карашларидан тозалайди, балки мисвокнинг қолдиқлари икки кундан сўнг ҳам бактериялардан тозалаб тураркан. Мисвок тортилган оғизни бир чайилса, бир турдаги бактериялар сони 75% га камаяр экан.

Умуман олганда, тиш оғриғи ва уларнинг емирилиб нобуд бўлишига оғиз бўшлиғида, тишлар орасида қолиб кетган таом қолдиқлари асосий сабаблар сифатида эътироф этилади. Овқат қолдиқлари тишлар орасида туриб айнийди, оғизни ҳидлантиради. Натижада, тишлар емирилиб, турли хасталикларга чалинади. Шу боис барчамиз тиш тозалигига зътибор беришимиз ўта зарурдир.

Зеро, Расулуллоҳ (с.а.в.) ўзларининг ўгитлари билан замонавий тиб илмининг стоматология соҳасига бундан ўн тўрт аср муқаддам тамал тошини қўйиб улгурган эдилар.

**Умиджон Турсинов,**

Наманган вилояти